

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 401/2017-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 31. augusta 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátom JUDr. Milošom Kaščákom, Kalinčiakova 10, Vranov nad Topľou, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na rovnosť účastníkov podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 5 Co 140/2016-173 z 11. mája 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. júla 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na rovnosť účastníkov podľa čl. 47 ods. 3 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 Co 140/2016-173 z 11. mája 2017 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“ alebo „napadnuté uznesenie“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia boli ako žalobcovia stranami súdneho konania vedeného Okresným súdom Vranov nad Topľou (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 3 C 118/2008 o zrušení a vyporiadanie spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam nachádzajúcich sa v spoluvlastníctve sťažovateľov a žalovaných.

3. Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom z 21. decembra 2009, ktorým zrušil a vyporiadal spoluvlastníctvo strán sporu k nehnuteľnostiam. Po právoplatnosti rozsudku vo veci samej okresný súd rozhodol o trovách konania strán sporu uznesením č. k. 3 C 118/2008-155 z 21. januára 2016 (ďalej len „uznesenie okresného súdu o trovách konania“) tak, že žalovaných v 1. a 2. rade zaviazal spoločne a nerozdielne na náhradu trov konania sťažovateľom ako žalobcom, a to každému z nich samostatne v sume 1 398,28 €. Okresný súd svoje rozhodnutie o trovách konania odôvodnil podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) tým, že sťažovatelia mali v konaní plný úspech. Okresný súd ustálil, že sťažovatelia boli nútení podať žalobu o zrušení a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva z dôvodu, že zo strany žalovaných nebola ochota uzavrieť žiadnu mimosúdnu dohodu a aj v priebehu súdneho konania ich stanovisko bolo také, že žiadali žalobu zamietnuť.

4. Krajský súd na odvolanie žalovaných napadnutým uznesením zmenil uznesenie okresného súdu o trovách konania tak, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov (prvostupňového) konania, a ďalším výrokom žalovaným priznal voči sťažovateľom nárok na náhradu trov odvolacieho konania (o odvolaní proti uzneseniu okresného súdu o trovách konania) v plnom rozsahu. Krajský súd dospel k záveru, že v danom prípade boli dané dôvody na aplikáciu ustanovenia § 257 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), podľa ktorého súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. Samotné dôvody hodné osobitného zreteľa krajský súd ustálil v tom, že návrh sťažovateľov na vyporiadanie spoluvlastníckych podielov na nehnuteľnostiach dohodou nebol totožný s ich návrhom uplatneným v súdnom konaní, pokiaľ ide o výšku náhrady z titulu vyrovnania hodnoty nadobúdaných podielov. Osobitne krajský súd poukázal na to, že sťažovatelia v samotnej žalobe neuviedli žiadnu konkrétnu sumu z titulu vyrovnania hodnoty nadobúdaných podielov (túto mienili ustáliť až v priebehu konania znaleckým ohodnotením vyporiadavaných nehnuteľností), a vzhľadom na to nemožno hovoriť o súlade sumy nimi uplatňovanej v návrhu na mimosúdne vyrovnanie so sumou, ktorú si mienili uplatniť žalobným návrhom. Taktiež krajský súd zdôraznil, že sťažovateľmi uvádzaná suma v návrhu na mimosúdne vyporiadanie, resp. v žalobnom návrhu, nekorešponduje ani s výškou vyrovnania za ich spoluvlastnícke podiele na vyporiadavaných nehnuteľnostiach ustálenou okresným súdom v rozsudku vo veci samej.

5. Podstatná časť sťažnostnej argumentácie sťažovateľov pozostáva z tvrdenia o nesprávnosti a nepresvedčivosti záverov krajského súdu pri rozhodovaní o trovách konania s poukazaním na to, že *„Podľa ustálenej judikatúry pritom rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov úspešnému účastníkovi sa musí zakladať na celkom výnimočných okolnostiach a takéto rozhodnutie musí byť náležité a podrobne odôvodnené“*, a tvrdenia, že *„Postupom krajského súdu došlo k značnému a bezdôvodnému znehodnoteniu ich plného úspechu v konaní.“*

6. Sťažovatelia preto navrhli, aby ústavný súd o ich sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„Základné právo sťažovateľov na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu Prešov zo dňa 11. mája 2017 v konaní vedenom pod sp. zn. 5Co 140/2016 porušené bolo.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Krajského súdu Prešov zo dňa 11. mája 2017, sp. zn. 5Co 140/2016 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Krajský súd v Prešove je povinný nahradiť sťažovateľom trovy konania do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia, na účet ich právneho zástupcu.“

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

10. Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľov a skúmal, či nie sú dané dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktoré bránia jej prijatiu na ďalšie konanie.

11. Z obsahu sťažnosti, ako aj z navrhovaného petitu vyplýva, že sťažovatelia sa domáhajú vyslovenia porušenia nimi označených základných a iných práv napadnutým uznesením krajského súdu, ktorým bolo zmenené uznesenie okresného súdu o trovách konania (ktorým okresný súd priznal sťažovateľov ako úspešným žalobcom podľa § 142 ods. 1 OSP plnú náhradu trov konania voči žalovaným) tak, že žiadnej zo strán konania vedeného okresným súdom o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam sa náhrada trov konania nepriznáva pre ustálenie dôvodov hodných osobitného zreteľa podľa § 257 CSP.

12. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

13. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmavať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali, alebo v samotných rozhodnutiach došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmavania vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a tiež by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

14. Ústavný súd zvyčajne zdôrazňuje, že súčasťou práva na spravodlivé konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Túto požiadavku zdôrazňuje vo svojej judikatúre aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý v tejto súvislosti najmä uviedol: „Právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad“ (napr. *Georgidias c. Grécko* z 29. 5. 1997, Recueil III/1997).

15. Ústavný súd poukazuje aj na svoju judikatúru, podľa ktorej rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi zásadne patrí do právomoci týchto súdov, pri ktorom sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania, a ústavný súd preto iba celkom výnimočne podrobnejšie preskúma rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania a k zrušeniu rozhodnutia o náhrade trov konania pristupuje len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o trovách konania iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého súdneho

konania (porovnaj m. m. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011).

16. Ústavný súd pre účely posúdenia opodstatnenosti sťažnosti preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu (v spojení s ním meneným uznesením okresného súdu o trovách konania) z hľadiska sťažovateľmi uplatnenej sťažnostnej argumentácie a konštatuje, že krajský súd sa ústavne udržateľným spôsobom vysporiadal so všetkými skutočnosťami rozhodnými v danej veci a svoje závery dostatočne odôvodnil tak, ako sú tieto zhrnuté v časti I tohto uznesenia.

17. Vzhľadom na posudzovaný predmet napadnutého uznesenia krajského súdu (zmena výroku uznesenia okresného súdu o trovách konania z dôvodu zistenia dôvodov hodných osobitného zreteľa pre aplikáciu § 257 CSP) by zásah ústavného súdu mohol odôvodňovať jedine výnimočný exces v postupe a záveroch napadnutého uznesenia rozporný so samotnými princípmi spravodlivého súdneho konania, aký v okolnostiach danej veci ústavným súdom zistený nebol.

18. Ústavný súd zdôrazňuje, že ak Civilný sporový poriadok (predtým Občiansky súdny poriadok) vylučuje uplatnenie mimoriadneho opravného prostriedku proti rozhodnutiu o trovách konania (§ 419, § 420 a § 421 CSP), bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý do roviny ústavného súdnictva. Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v takejto veci prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho rozporu s princípmi spravodlivého súdneho konania.

19. Z uvedených dôvodov ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mohla zakladať dôvod na zásah ústavného súdu do namietaného uznesenia krajského súdu v súlade s jeho právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy. Keďže ústavný súd nezistil možnosť porušenia sťažovateľmi označených práv uznesením krajského súdu, odmietol ich sťažnosť z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

20. Vzhľadom na to, že sťažnosť ako celok bola odmietnutá, bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľov formulovanými v petite sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. augusta 2017